

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

w Zespole Szkół im. Armii Krajowej Obwodu „Głuszec” - Grójec w Grójcu

WSTĘP

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników *Zespołu Szkół w Grójcu* jest działanie dla dobra ucznia i w jego najlepszym interesie.

Każdy pracownik traktuje ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby.

Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie.

Pracownik, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

Niniejszy dokument został stworzony, aby zapewnić naszym wychowankom harmonijny rozwój w atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i szacunku.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

- 1) Pracownikiem szkoły** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.

- 2) **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
- 3) **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
- 4) Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
- 5) Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
 - 1) **Przemoc fizyczna** - działanie wobec dziecka, które powoduje urazy na jego ciele, bicie go, szarpanie, popychanie, zadawanie bólu, grożenie.
 - 2) **Przemoc emocjonalna** – naruszanie godności osobistej ukierunkowanej na wyrządzenie szkody psychicznej poprzez poniżanie, wyzywanie, emocjonalne odrzucanie, zastraszanie, nieposzanowanie potrzeb, nadmierne wymagania w stosunku do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka.
 - 3) **Przemoc seksualna** – każde zachowanie osoby dorosłej, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia potrzeb kosztem dziecka.
 - 4) **Przemoc rówieśnicza** - to zachowanie polegające na umyślnym łamaniu pewnych norm (często prawnych), polegające na działaniu bądź zaniechaniu działań. Do przemocy rówieśniczej dochodzi mająca miejsce w konkretnej grupie działającej na określonym obszarze/w określonym miejscu, popełniana przez małoletniego/mołoletnich w stosunku do innego nieletniego/innych nieletnich
 - 5) **Zaniedbywanie** – brak zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych takich jak: właściwe odżywianie, ubranie, ochrona zdrowia, edukacja jak i psychicznych takich jak: poczucie bezpieczeństwa,

doświadczanie miłości i troski.

- 6) **Czynniki ryzyka** – uwarunkowania indywidualne i środowiskowe, które powodują, że dziecko jest w większym stopniu narażone na doświadczenie przemocy. Indywidualne czynniki ryzyka (głównie natury biologicznej i psychologicznej) odnoszą się do samego dziecka. Środowiskowe czynniki ryzyka są związane z bliższym i dalszym otoczeniem dziecka. Jako bliższe otoczenie dziecka rozumieć będziemy system rodzinny, a przede wszystkim rodziców. Dalsze otoczenie stanowi natomiast szkoła, grupa rówieśnicza, społeczność lokalna, instytucje pomocowe.
- 7) **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci i potrafią je rozpoznawać.
2. Pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie odpowiedzialności prawnej pracowników szkoły zobowiązanych do podejmowania interwencji.
[załącznik nr 2]
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami/ prawnymi opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka poprzez rozmowy z dzieckiem, obserwację oraz kontakt z instytucjami, które udzielają pomocy dziecku.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 3

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji jednej z osób: (do wyboru) wychowawcy / pedagogowi / psychologowi / dyrektorowi placówki.
2. Pedagog / psycholog (do wyboru) powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku.
3. Pedagog / psycholog (do wyboru) wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
4. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez instytucję działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - 2) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - 3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 4

1. **W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone lub dyskryminowane na terenie szkoły PRZEZ PRACOWNIKA LUB INNĄ OSOBĘ DOROSŁĄ:**

- 1) Każdy pracownik szkoły, który zauważy negatywne zachowania innego pracownika w stosunku do dziecka, ma obowiązek interwencji. Przeprowadza rozmowę ze sprawcą, a także informuje o zajściu dyrektora szkoły, który przeprowadza z dzieckiem i jego rodzicami rozmowę.
- 2) Każde dziecko, które doświadczy krzywdzenia przez pracownika szkoły ma prawo do poinformowania dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa szkolnego, który sporządza opis sytuacji dziecka w oparciu o przeprowadzony z nim wywiad oraz z innymi osobami, które mają znaczące informacje w tej sprawie.
- 3) Pedagog/psycholog szkolny opracowuje plan pomocy dziecku, z którym zapoznaje dyrektora szkoły, wychowawcę klasy i innych nauczycieli.
- 4) Dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne i monitorują je.
- 5) Dyrektor Szkoły przeprowadza osobne rozmowy z pracownikiem i dzieckiem oraz jego rodzicami. Zapisuje wraz z pracownikiem kontrakt eliminujący nieodpowiednie zachowania. Ustala plan pomocy dziecku.
- 6) Plan pomocy dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 7) Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.
- 8) Dyrektor, jeśli podejrzewa popełnienie przestępstwa, oprócz w/w czynności rozpoczyna procedury zewnętrzne : zawiadamia policję lub prokuraturę, a w sytuacjach, gdy sprawcą jest nauczyciel, podejmuje działania wynikające z art. 75 Karty Nauczyciela.

2. W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone na terenie szkoły przez inne dziecko/dzieci – PRZEMOC RÓWIEŚNICZA:

- 1) W przypadku ujawnienia przemocy rówieśniczej przez dziecko lub osobę dorosłą, po wstępnym potwierdzeniu jej przez wychowawcę klasy,

sprawa jest kierowana do pedagoga/psychologa szkolnego.

- 2) Z dzieckiem krzywdzonym pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę, udzielając mu wsparcia.
- 3) Z dzieckiem krzywdzącym pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę omawiającą jego zachowanie oraz informuje o konsekwencjach.
- 4) Pedagog/psycholog szkolny wspólnie z wychowawcą klasy powiadamiają rodziców/opiekunów prawnych dziecka krzywdzonego oraz rodziców/opiekunów prawnych dziecka krzywdzącego.
- 5) Pedagog/psycholog szkolny we współpracy z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami podejmuje działania mające na celu pomoc dziecku krzywdzonemu oraz krzywdzącemu, z którymi zapoznaje dyrektora szkoły.
- 6) Pomoc dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 7) Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku krzywdzonemu i krzywdzącemu poszanowanie jego godności i poczucie bezpieczeństwa.
- 8) W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego powiadamiany jest dyrektor szkoły.

3. W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone PRZEZ RODZICA/OPIEKUNA PRAWNEGO doświadcza znęcania się fizycznego i psychicznego przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą:

- 1) W przypadku zgłoszenia przez dziecko lub osobę dorosłą, sprawy krzywdzenia dziecka przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą, informowany jest o tym fakcie pedagog/psycholog szkolny, który sporządza opis sytuacji dziecka w oparciu o przeprowadzone wywiady z osobami, które mają znaczące informacje w tej sprawie.
- 2) Pedagog/psycholog szkolny udziela pomocy dziecku, informuje o tym dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.

- 3) W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego powiadamiany jest dyrektor szkoły.
- 4) W przypadkach skomplikowanych, w tym znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu, zgłoszonym przez dziecko, pracownika szkoły lub rodzica/opiekuna prawnego, dyrektor szkoły powołuje **zespół interwencyjny**.
- 5) Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku w oparciu o uzyskane informacje od członków zespołu i przedstawia go dyrektorowi szkoły.
- 6) Działania zespołu pozostają w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 7) Zespół interwencyjny może w realizacji planu może zwrócić się po pomoc do sądu, pomocy społecznej lub innych służb.
- 8) W przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej, psychicznej wobec dziecka, dyrektor wdraża procedurę założenia Niebieskiej Karty (NK-A).
- 9) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, Dyrektor składa zawiadomienia na policję lub do prokuratury.
- 10) Dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny wdrażają dziecku działania pomocowe i profilaktyczne i monitorują je.
- 11) Plan pomocy dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 12) Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.

4. W sytuacji, gdy dziecko jest wykorzystywane seksualnie, przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą:

- 1) W przypadku podejrzenia wykorzystywania seksualnego dziecka lub uzyskania informacji o wykorzystaniu seksualnym lub próbie wykorzystania seksualnego, pracownik szkoły ma obowiązek niezwłocznego

poinformowania o tym fakcie wychowawcy klasy lub pedagoga/psychologa szkolnego lub dyrektora szkoły.

- 2) Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z dzieckiem krzywdzonym, udzielając właściwego wsparcia i pomocy.
- 3) Pedagog/psycholog szkolny opracowują plan pomocy dziecku, z którym zapoznaje dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
- 4) Plan pomocy dziecku jest wdrażany, a jego efektywność monitorowana i modyfikowana.
- 5) Pedagog/psycholog szkolny mogą w realizacji planu może zwrócić się po pomoc instytucji specjalistycznych oraz do sądu, organizacji pomocowych.
- 6) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa Dyrektor składa zawiadomienia na policję lub do prokuratury.

Rozdział IV

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem

§ 5

Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami oraz obowiązującym prawem. Stosunek pracowników do ucznia cechuje: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań.

1) Personel Szkoły:

1. szanuje godność ucznia jako osoby: akceptuje go, uznaje jego prawa, rozwija samodzielność myślenia i refleksyjność oraz pozwala mu wyrażać własne poglądy;
2. pamięta, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice/opiekunowie, szanuje ich prawa oraz wspomaga w procesie wychowania;
3. traktuje indywidualnie każde dziecko, starając się rozumieć jego potrzeby

- i wspomagać jego możliwości;
4. poprzez działania pedagogiczne i własną postawę, wspomaga ucznia w procesie integralnego rozwoju i doskonalenia oraz czyni go współuczestnikiem i współtwórcą tego procesu;
 5. wychowuje ucznia w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów;
 6. uczy zasad kultury osobistej;
 7. wychowuje swoich uczniów w duchu współdziałania i współzycia w grupie, ucząc jednocześnie poszanowania zasad szlachetnego współzawodnictwa.

2) Zasady bezpiecznych relacji:

1. W komunikacji z małoletnimi należy zachować cierpliwość i szacunek,
2. Należy uważnie słuchać uczniów i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. Należy zapewniać uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo z jakąś sytuacją, zachowaniem, czy słowami, mogą o tym powiedzieć i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
3. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
4. Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić to małoletniemu najszybciej, jak to możliwe.
5. Kontakt fizyczny z dzieckiem jest zjawiskiem nieuchronnym w pracy nauczyciela, wychowawcy, specjalisty.
6. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu intymności i godności małoletniego.

3) Zachowania i praktyki, które są niedopuszczalne ze strony pracowników:

- 1) Nie wolno krzyczeć, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletnich.
 - 2) Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać nietykalność fizyczną małoletniego.
 - 3) Nie wolno nawiązywać z uczniem jakichkolwiek relacji seksualnych lub mających podtekst seksualny.
 - 4) Niedozwolone są seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
 - 5) Nie wolno utrwalać wizerunku ucznia w celach prywatnych bez zgody opiekuna dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich.
 - 6) Nie wolno zapraszać dzieci do swojego prywatnego mieszkania/ domu.
 - 7) Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności nieletnich.
 - 8) Nie można podejmować innego niż konieczny kontakt fizyczny z dzieckiem, dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku na lekcji w-f lub zajęć praktycznych.
 - 9) Nie podejmuje się form okazywania niechcianej czułości, niedozwolone jest okazywanie czułości w miejscach wyizolowanych, np. łazienki, komentowanie rozwoju fizycznego małoletniego.
 - 10) W każdej wyjątkowej sytuacji wynikającej ze stanu emocjonalnego, potrzeb fizjologicznych, choroby dziecka, czy nieprzewidzianych wypadków należy poprosić o pomoc, obecność innej dorosłej osoby, jeżeli to możliwe.
 - 11) Świadek jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze informuje o tym osobę odpowiedzialną i postępuje zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji przyjętą w szkole.
- 4) Dopuszczalnym zachowaniem, respektującym nietykalność małoletniego jest:**
- 1) poklepanie po ramionach lub plecach, uścisk dłoni lub „przybicie piątki”,

dotykanie rąk / ramion czy barków np. w czasie zajęć praktycznych, przy realizacji zadań lub ćwiczeń na lekcjach w-f, trzymanie za rękę dla uspokojenia małoletniego w sytuacji wzburzenia emocjonalnego, pomoc w wykonaniu czynności samoobsługowych czy ćwiczeń, siadanie przy małoletnim.

- 2) zawsze właściwym jest zapytanie dziecka/ małoletniego ucznia o pozwolenie na taki rodzaj zachowania.

Rozdział V

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

§ 6

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ***Ustawie o ochronie danych osobowych***.
2. Pracownik instytucji ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

Rozdział VI

Standardy

§ 7

1. **Standard I. POLITYKA: Placówka ustanowiła i wprowadziła w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem.**
 - 1) Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach placówki).

- 2) Organ zarządzający placówką (Dyrektor szkoły) zatwierdził Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada kierownictwo placówki.
- 3) Polityka ochrony dzieci jasno i kompleksowo określa:
 - a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
 - b) sposób reagowania w placówce na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji [załącznik nr 4, 5, 6],
 - c) zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko–dziecko [załącznik nr 7],
 - d) zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych [załącznik nr 3],
 - e) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci [załącznik nr 8]
- 4) Polityka jest opublikowana na stornie szkoły i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

2. Standard II. PERSONEL: Placówka monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

- 1) Standardy podstawowe:
 - a) W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje,
 - b) Placówka uzyskała o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.

- c) Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu organizacji/institucji z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania w placówce są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem.
- d) Placówka zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
 - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
 - odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
 - procedury „Niebieskiej Karty”.

3. Standard III. PROCEDURY: W placówce funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

- 1) Placówka wypracowała procedury, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu organizacji, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
- 2) Placówka dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.
- 3) W placówce wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

4. Standard IV. MONITORING: Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

1) Standardy podstawowe:

- a) Przyjęta Polityka ochrony dzieci jest weryfikowana - przynajmniej raz w roku - ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. [załącznik nr 1]

2) Standardy uzupełniające:

- a) W ramach weryfikacji Polityki placówka konsultuje się z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

§ 8

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie „Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem” następuje w sposób dostępny dla pracowników, uczniów, rodziców poprzez opublikowanie dokumentu na stronie internetowej szkoły

Załącznik nr 1

Monitoring standardów – ankieta

	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w organizacji, w której pracujesz?		
2. Czy znasz treści dokumentu Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez inną osobę z personelu (pracownika, współpracownika, stażystę, wolontariusza lub członka organizacji)		
a) Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowieź opisowa)		
b) Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowieź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem? (odpowieź opisowa)		

Załączniki nr 2

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka	
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia dziecka)	
3. Osoba zawiadamiająca o krzywdzeniu	
4. Opis podjętych działań przez szkołę	
Data	Osoby interweniujące, ich działania i efekty

5. Spotkania z opiekunami dziecka	
Data	Osoby interweniujące, ich działania i efekty
6. Forma podjętych interwencji	☐ Wniosek o wgląd w sytuację rodzinną dziecka ☐ Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ☐ Inny rodzaj interwencji (jaki?)
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/ działania rodziców	<i>Data, działania:</i>

Załącznik nr 3

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Infrastruktura sieciowa w siedzibie organizacji bądź na terenie placówki, w której organizacja prowadzi działania umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
3. Zatrudniona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w szkole.

Do obowiązków tej osoby należą:

- 1) Zabezpieczenie sieci internetowej w siedzibie organizacji bądź na terenie placówki, w której organizacja prowadzi działania przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
- 2) Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
- 3) Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, pracownik przekazuje dyrektorowi szkoły, a ten następnie organizuje spotkanie z opiekunami dziecka, aby przekazać informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie.
4. Nauczyciel, który prowadzi zajęcia z uczniami z wykorzystaniem Internetu przeprowadza instruktaż na temat bezpiecznego korzystania z Internetu.

5. W miarę możliwości organizować spotkanie z instytucjami współpracującymi ze szkołą, którzy przeprowadzają zajęcia profilaktyczne na temat bezpiecznego Internetu.
6. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

Załącznik nr 4

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia

(przemoc rówieśnicza)

Podjezwasz, że dziecko:

<p>Doświadcza ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie</p>	<p>Doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)</p>
<ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzonej o krzywdzenie;• Przeprowadź rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc;• Równolegle powiadom najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa	<ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzonej o krzywdzenie;• przeprowadź rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracuj działania naprawcze;• w przypadku powtarzającej się przemocy powiadom lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Załącznik nr 5

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie (np. wolontariusze, pracownicy organizacji/institucji oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem)

Podejrzewasz, że dziecko:

<p>Doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;• Zawiadom policję pod nr 112 lub 997.	<p>Jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;• Poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.
<p>Doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminowanie, ośmieszanie)</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby• Zakończ współpracę/rozwiąż umowę z osobą krzywdzącą dziecko.	<p>Doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze)</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie;• Przeprowadź rozmowę dyscyplinarną a w przypadku braku poprawy zakończ współpracę.

Załącznik nr 6

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna

Podejrzewasz, że dziecko:

<p>Doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie;• Zawiadom policję pod nr 112 lub 997.	<p>Jest pokrzywdzone innymi typami przestępstw</p> <ul style="list-style-type: none">• Poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.
<p>Doświadcza zaniedbania lub rodzic/opiekun dziecka jest niewydolny wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej)</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka;• Porozmawiaj z rodzicem/opiekunem;• Powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego;• W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej.	<p>Doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowane komentarze)</p> <ul style="list-style-type: none">• Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka;• Przeprowadź rozmowę z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie;• Powiadom o możliwości wsparcia psychologicznego;• W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy powiadom właściwy ośrodek pomocy społecznej;• Równoległe złóż do sądu rodzinnego wnioski o wgląd w sytuację rodziny.

Załącznik nr 7

Zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko

Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami oraz obowiązującym prawem. Stosunek pracowników do ucznia cechuje: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań.

1. Personel Szkoły:

- 1) szanuje godność ucznia jako osoby: akceptuje go, uznaje jego prawa, rozwija samodzielność myślenia i refleksyjność oraz pozwala mu wyrażać własne poglądy;
- 2) pamięta, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice/ opiekunowie, szanuje ich prawa oraz wspomaga w procesie wychowania;
- 3) traktuje indywidualnie każde dziecko, starając się rozumieć jego potrzeby i wspomagać jego możliwości;
- 4) poprzez działania pedagogiczne i własną postawę, wspomaga ucznia w procesie integralnego rozwoju i doskonalenia oraz czyni go współuczestnikiem i współtwórcą tego procesu;
- 5) wychowuje ucznia w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów;
- 6) uczy zasad kultury osobistej;
- 7) wychowuje swoich uczniów w duchu współdziałania i współżycia w grupie, ucząc jednocześnie poszanowania zasad szlachetnego współzawodnictwa.

2. Zasady bezpiecznych relacji:

- 1) W komunikacji z małoletnimi należy zachować cierpliwość i szacunek,
- 2) Należy uważnie słuchać uczniów i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. Należy zapewniać uczniów, że jeśli czują się

niekomfortowo z jakąś sytuacją, zachowaniem, czy słowami, mogą o tym powiedzieć i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.

- 3) Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- 4) Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić to małoletniemu najszybciej, jak to możliwe.
- 5) Kontakt fizyczny z dzieckiem jest zjawiskiem nieuchronnym w pracy nauczyciela, wychowawcy, specjalisty.
- 6) Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu intymności i godności małoletniego.

3. Zachowania i praktyki, które są niedopuszczalne ze strony pracowników:

- 1) Nie wolno krzyczeć, zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletnich.
- 2) Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać nietykalność fizyczną małoletniego.
- 3) Nie wolno nawiązywać z uczniem jakichkolwiek relacji seksualnych lub mających podtekst seksualny.
- 4) Niedozwolone są seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
- 5) Nie wolno utrwalać wizerunku ucznia w celach prywatnych bez zgody opiekuna dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich.
- 6) Nie wolno zapraszać dzieci do swojego prywatnego mieszkania/ domu.
- 7) Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności nieletnich.

- 8) Nie można podejmować innego niż konieczny kontakt fizyczny z dzieckiem, dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku na lekcji w-f lub zajęć praktycznych.
 - 9) Nie podejmuje się form okazywania niechcianej czułości, niedozwolone jest okazywanie czułości w miejscach wyizolowanych, np. łazienki, komentowanie rozwoju fizycznego małego.
 - 10) W każdej wyjątkowej sytuacji wynikającej ze stanu emocjonalnego, potrzeb fizjologicznych, choroby dziecka, czy nieprzewidzianych wypadków należy poprosić o pomoc, obecność innej dorosłej osoby, jeżeli to możliwe.
 - 11) Świadek jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze informuje o tym osobę odpowiedzialną i postępuje zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji przyjętą w szkole.
- 4.** Dopuszczalnym zachowaniem, respektującym nietykalność małego jest:
- 1) poklepanie po ramionach lub plecach, uścisk dłoni lub „przybicie piątki”, dotykanie rąk / ramion czy barków np. w czasie zajęć praktycznych, przy realizacji zadań lub ćwiczeń na lekcjach w-f, trzymanie za rękę dla uspokojenia małego w sytuacji wzburzenia emocjonalnego, pomoc w wykonaniu czynności samoobsługowych czy ćwiczeń, siadanie przy małym.
 - 2) zawsze właściwym jest zapytanie dziecka/ małego ucznia o pozwolenie na taki rodzaj zachowania.

Załącznik nr 8

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ***Ustawie o ochronie danych osobowych***.
2. Pracownik instytucji ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

.....
(miejsowość, data)

OŚWIADCZAM

że zapoznałem się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w szkole
i zostałem poinstruowany o konieczności i zasadach ich stosowania.

.....
Podpis pracownika

Ważne telefony i adresy

❖ **Młodzieżowy Telefon Zaufania** - 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 - 08:00; w soboty, niedziele i święta - całodobowo);

❖ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;

❖ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** Instytutu Psychologii Zdrowia – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

❖ **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 –19);

❖ **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);

❖ **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej Dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);

❖ **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

❖ **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);

DYREKTOR
ZESPOŁU SZKÓŁ
w Grójcu
Andrzej Koszałka
mgr Andrzej Koszałka

Przewodniczący Rady Pedagogicznej